

foto: Aurica Gorgas

Daniel Vulcu și Corina Merișescu

Robespierre Misiune imposibilă

ROBESPIERRE de George Astalos • **TEATRUL DE NORD** din SATU MARE • Data reprezentației: 25 septembrie 1998 • Regia: Cristian Ioan • Decorul: Alexandru Radu • Costumele: Doina Antemir • Distribuția: Daniel Vulcu (Robespierre), Corina Merișescu (Eleonore), Radu Sas (Leperec), Adriana Vaida (Elisabeth), Adrian Matic (Patriot, un papagal), Marcel Mirea (Georges Danton), Emanuel Petran (Camille Desmoulins), Sorin Oros (Fabre d'Eglantine), Ioan Ardelean (Jean Paul Marat), Pavel Bartoș (Hérault-Séchelles), Monica Pășcuță (Julie Danton), Gabriela Dorgai (Lucille Desmoulins), Carmen Frăpiță (Rosalie), Rora Demeter (Marion), Anca Similar (Moartea).

are o prezență nu prea vie, valorificată totuși excelent în recentul 1794 al lui Al. Darie cu adaosuri din alte piese și cu aportul lui Cornel Scripcaru, Robespierre al lui G. Astalos e fără relief. Cu tot efortul lui Cristian Ioan, care a inventat tot ce s-a putut inventa pentru a da corp unei stafii difuze de vorbe nesărate, el moare cu mult înaintea ultimei căderi de ghilotină și cortină.

Înainte de spectacol, autorul mărturisea o documentare de 10 000 de pagini pentru această piesă. Efectele nu prea s-au văzut. Personajul central creionat prin două detalii exterioare: faptul că aparentul asexuat incoruptibil avea și el, ca omul, o iubită și dragostea lui pentru păsări. Și aici, regizorul a încercat să salveze situația, făcându-l pe Robespierre un megafon de vorbe mari, apărând ca Big Brother pe un ecran imens dintr-un cuțit de ghilotină și realizând din papagalul necruțătorului un personaj memorabil.

Eroicul Cristian Ioan a izbutit să-și ducă misiunea imposibilă la un final onorabil, dar a menajat prea mult textul. Dacă tăia vreo 40 la sută, ar fi putut elimina barbarismele (gen "Libertatea nu se confi-

ază") și multe panseuri cu mireasmă de loc comun care stăteau răsul. Și ar fi cruțat și sănătatea celor care, ieșind în pauză la mica terasă de lângă teatru, au avut de luptat prea mult, peste o oră, cu tăria alcoolurilor înainte de a reveni în sală doar pentru aplauzele pe care orice scriitor politicos le datorează unui confrate din diaspora.

După ce au pus prima dată în scenă Petru de Vlad Zografi, care se cheamă, orișicât, că este o piesă de evocare istorică validă artistic, Cristian Ioan și trupa sa au încercat acum să se apropie din nou de un text (relativ) românesc. Tentativă curajoasă și demnă de laudă. Orice piesă, mai ales una scrisă de un autor în viață, mai ales dacă el e, fie și la origine, român, are dreptul să se confrunte cu publicul. E un risc, pe care, din păcate, teatrele nu și-l prea asumă.

Preferința pentru autori născuți aici și trăiți prin alte părți este și ea, până la un punct, justificată. Se pune însă, desigur, problema calității textului. Pe aceasta nici simplele afirmații auto-flatante ale părintelui său, nici strădania regizorului n-o pot modifica.

Horia Gârbea

La Satu Mare, o piesă mică și lungă. În timpul "Zilelor culturale ale revistei Poesis", Teatrul de Nord a prezentat premiera **Robespierre** de G. Astalos în regia lui Cristian Ioan. Astfel mulți oameni de cultură, mai ales poeți, au putut vedea, alături de publicul local, foarte amator de teatru și foarte generos cu actorii săi, o piesă despre controversatul personaj. Este a treia piesă a unui autor român în care apare figura lui Robespierre, precedentele fiind semnate de Camil Petrescu și D.R. Popescu. Mai ales după Danton al lui Camil, în care

Cetatea soarelui

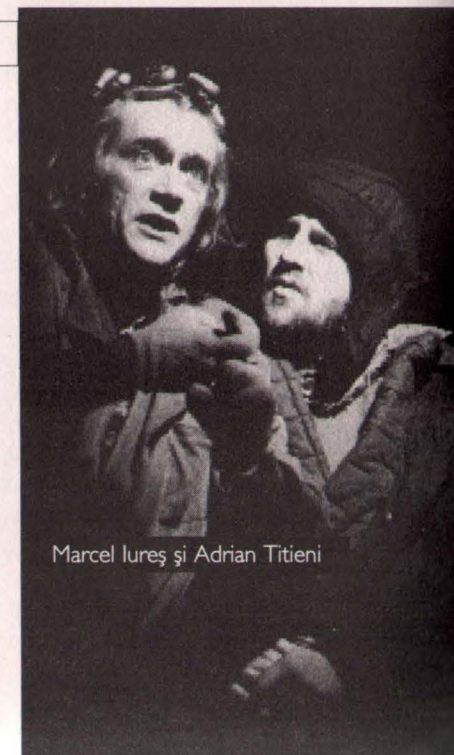
Non tacebo

CETATEA SOARELUI, adaptare și scenariu dramatic de Mihai Măniuțiu după textul lui Tommaso Campanella • **TEATRUL ACT** • Data reprezentației: 25 septembrie 1998 • Regia: Mihai Măniuțiu • Scenografia: Aurel Vlad • Distribuția: Marcel Iureș (Utopistul), Adrian Titieni (Ucenicul).

Trist și dezamăgit precursor al comunismului real ne apare Tommaso Campanella în spectacolul lui Mihai Măniuțiu. Călugărul, acuzat inițial că a scris o carte tipărită cu treizeci de ani înainte de nașterea lui și apoi condamnat ca rebel și eretic ("Oamenii aceia nedrepti nu căutau crima, ci căutau doar să mă facă să apar drept criminal" -

Tommaso Campanella - "Ateismul biruit") a stat douăzeci și șapte de ani în temniță și a fost supus la tortură de șapte ori. "Nervii-mi sunt consumați, oasele răsucite/ Camea sfâșiată/ Și mă doare oriunde mă întind/ Și cleștele și sângele vărsat și frica crudă/ Și mâncarea puțină și murdară".

Cu nervii consumați ne povestește și

Marcel Iureș și Adrian Titieni

Marcel lureș structura societății în care individul este solid și etern prins în rețeaua binelui colectiv. El nu are dreptul să-și aleagă soția, să posede bunuri, să-și educe copii, să mănânce, să doarmă, să trăiască cum vrea. Ca răsplată a supunerii are o ciorbă, în rest totul e îngrădit de pedepse. Omul este mereu singur în fața înalților magistrați care-i reprezintă pe ceilalți - poporul, un popor alcătuit din victime acceptându-și condiția. De frică, de silă, de neputință, semințele revoltei au devenit discursul admirației supuse. Stema lui Campanella a fost un clopot care purta înăuntrul său inscripția *Non tacebo*, adică "Nu voi tăcea". Și până azi, prizonierul obligat să-l admire pe călău se eliberează prin discurs. Măiestria și virtuozitatea lui lureș se exprimă prin transmiterea acestei ambiguități care ține de intimitatea sufletului omenesc aflat la

restricție: admiră ceea ce nu poate înălțura, opune o minte rătăcind pe cont propriu, rătăcirii colective, instituționalizate.

Adaptarea și scenariul dramatic alcătuite de Mihai Măniuțiu țin seama de un anume spațiu de joc și de actorii cu care lucrează, dar nu în ultimul rând de momentul post-utopie pe care îl trăim. Lectura lui Campanella e trecută prin Soljenițin, Cioran și poate prin "Salonul nr. 6" al lui Cehov. Campanella visa o lume dreaptă și bună, Utopistul de azi știe că ea e imposibilă. lureș povestește când exaltat, când conștient de grotescul exaltării, repetitiv în esență și variat în amănunte, existența în Cetatea Soarelui, unde nu e vorba niciodată despre soare. Adrian Titieni este curios și limitat în același timp, sugerând cu discreție ridicolul sănătății mintale într-o lume bolnavă.

Textul spectacolului, cănuia interpretarea celor doi actori îi dă culoare și volum, este un bloc ce se lasă cercetat, nesupus evoluției. Dramatismul reprezentației este asigurat de scenografia lui Aurel Vlad (asistent decor: Iuliana Vâlsan). Raționalitatea utopiei se justifică prin progresul științei și tehnicii, prezente în spațiul de joc prin tot soiul de dispozitive urâte, cu o funcționare aleatorie, invadând și suprimând libertatea fizică și spirituală a celor doi deținuți-pacienți în cușca alcătuită de curiozitatea publicului.

Pentru prima reprezentație a Teatrului Act (companie care stăruie asupra calității ei independente), membrii săi fondatori au ales o performanță sofisticată, expunând extremul rafinament al unor calități pe care acești artiști le-au dovedit. Pare mai curând o concluzie decât un început.

Magdalena Boiangiu

Oameni de zăpadă

Păcat

OAMENI DE ZĂPADĂ de Tina Ionescu Demetrian • TEATRUL FOARTE MIC •
Data reprezentației: 20 septembrie 1998 •
Regia: Louise Dănceanu • Scenografia: Florilena Popescu Fărcășanu • Coregrafia: Felicia Dalu • Distribuția: Elena Albu Veroiu (Asterodia), Claudiu Istodor (Daimenor).

Elena Albu Veroiu și Claudiu Istodor

După îndelungi așteptări. Teatrul Foarte Mic și-a deschis în sfârșit porțile (renovat, bine dotat tehnic, bine luminat), așa cum se cuvine, cu o premieră românească: **Oameni de zăpadă** de Tina Ionescu Demetrian. Păcat că, dincolo de aceste fapte îmbucurătoare, puține ar mai fi de consemnat. Cel mult că subiectul piesei, deși interesant (nu însă și foarte original) prin

prezența antinomică a temenilor adevăr-minciună, iubire-trădare, viață-moarte, se risipește în prea multe cuvinte; că "discreția" cu care regizoarea s-a ascuns în spatele interpreților pare să-i fi lăsat pe aceștia neajutorați, pierduți cu totul în stufulșul unor tirade cam anoste; că, în efortul lor de a ieși la suprafață, Elena Albu Veroiu și Claudiu Istodor abia de au ajuns la un soi de naturalețe care nu-i

salvează însă pe spectatori de plictiseală; în fine, că decorul de un alb imaculat, pleonastic (pentru titlul spectacolului) a fost mai deloc folosit/folositor. E drept că, din vreme-n vreme, asupra noastră picura sprințar o melodie, mereu aceeași, care fisura oarecum monotonia clipelor.

Marinela Tepeș